

pesnika in pisatelja ni spremenila: tudi v naši sodobnosti (in mogoče je iluzija verjeti, da je katera od preteklih bila prijaznejša) nas mora povezovati s temeljno bolečino človeka v praznem veselju, z bolečino subjekta, prepuščenega lastni iznajdljivosti.

Vendar to ni dovolj. Pevec se mora bojevati ne le za pravico do petja, ampak tudi za poslušalce. V vsaki zreli demokraciji mora imeti zadnjo in odločilno besedo civilna družba. Pisatelji, pesniki in drugi umetniki smo glava in vest civilne družbe. *Naša* dolžnost je, da se bojujemo proti poneumljenosti svobodnega trga in merkantilnih vrednot. *Naša* dolžnost je, da zaženemo vik in krik, kadar se pravniški um loti reorganizacije kulture brez sodelovanja kulturnikov. Predvsem pa je naša dolžnost, da se nenehno bojujemo za ohranitev hierarhije vrednot, za prevlado odličnega nad povprečnim, trajnega nad začasnim, inovativnega nad epigonskim, pristnega nad zlaganim.

SODOBNOST

revija za književnost in kulturo

Letnik XLVII, številka 5-6, 1999

Izdajatelj
Cankarjeva založba
Kopitarjeva ulica 2
1000 LJUBLJANA

Naslov uredništva
SODOBNOST
Hribarjevo nabrežje 13
1000 LJUBLJANA
Telefon 061 200 41 02

Naročila in reklamacije
Cankarjeva založba
Kopitarjeva ulica 2
1000 LJUBLJANA
Telefon 061 302 696, 080 11 08

Tisk
Tiskarna OPTIMA, Ljubljana

ISBN 0038-0482

Zunanji oblikovalec
Alen Bauer

Notranji oblikovalec
Franc Debevec

Glavni urednik
EVALD FLISAR

Uredništvo
Sandra Baumgartner
Igor Bratož
Miloš Mikeln
Josip Osti
Igor Škamperle
Jani Virk
France Vurnik
Ciril Zlobec

Lektorici
Alenka Kobler
Nuša Mastnak

Glavni urednik sprejema
sodelavce vsak ponedeljek
od 11. do 13. ure v pisarni
uredništva,
Hribarjevo nabrežje 13.

Sodelavce prosimo,
da prispevkom priložijo
disketo (MS Word za Okna,
verzija 97, 95, 6.0);
revija nima sredstev
za vnos besedil v računalnik.

Nenaročenih prispevkov
ne vračamo.

Naročnina
Cena enojne številke
v prosti prodaji je 700 SIT,
dvojne pa 1000 SIT.

Za naročnike
velja 20-odstotni popust
(6960 SIT na leto,
plačljivo v 4 obrokih
po 1740 SIT).

Cena za naročnike
v tujini je USD 49
ali protivrednost
v drugi valuti.

Revija izhaja
ob finančni pomoči
Ministrstva za kulturo
Republike Slovenije
in sponzorjev.

Stališča avtorjev
niso zmeraj tudi stališča
glavnega urednika
ali članov uredništva.

Novi uredniški odbor

Glavni urednik: **EVALD FLISAR**. Rojen 1945 v Gerlinčih, v Prekmurju. Študiral primerjalno književnost v Ljubljani, angleški jezik in literaturo v Londonu in psihologijo v Avstraliji. Svetovni popotnik (več kot 80 držav), potopisec (*Tisoč in ena pot*, *Popotnik v kraljestvu senc*), pisatelj (*Čarovnikov vajenec*, *Potovanje predaleč*), dramatik (*Kaj pa Leonardo*, *Jutri bo lepše*, *Stric iz Amerike*, *Sončne pege*), esejist, pisec radijskih iger (predvajanih v petnajstih državah), dve leti voznik električnega podzemnega vlaka v Avstraliji, zadnja štiri leta predsednik Društva slovenskih pisateljev. Doslejšnje uredniške izkušnje: satirična stran študentske Tribune, Enciklopedija znanosti in tehnologije v Londonu in podobno. Prejemnik nagrad za literaturo in dramatik.

Člani uredništva po abecednem redu:

SANDRA BAUMGARTNER. Rojena 1973 v Murski Soboti. Otroštvo prezivela po večini na Hrvaškem ob Muri. Po torturi usmerjenega farmacevtskega izobraževanja študij nemščine na ljubljanski Filozofski fakulteti. Kmalu zatem vzporedni študij nemščine, slovenščine in hrvaščine na Oddelku za prevajalce in tolmače v Gradcu, Avstrija. Od leta 1997 zunanja sodelavka Dela, predvsem Književnih listov in kulturnih strani. Prevaja iz nemščine in izjemoma tudi vanjo. V uredniškem odboru zadolžena za pripravo in vodenje »oglatih miz« in za rubriko »Sprehodi po knjižnem trgu«.

IGOR BRATOŽ. Rojen 1960 v Ljubljani. Študiral primerjalno književnost in sociologijo kulture na Filozofski fakulteti. Leta 1988 izdal zbirko zgodb *Pozlata pozabe*. Od leta 1985 piše literarne kritike. V slovenščino prevedel romančica Richarda Brautigana, roman Raymonda Chandlerja, zgodbe Raymonda Carverja in Donalda Barthelmeja, esejistični knjigi Mircea Eliadeja in Harolda Blooma. Več let je bil član uredniškega odbora revij *Mentor* in *Literatura* ter uredništva knjižne zbirke *Aleph*, dve leti tudi odgovorni urednik *Literature*. Od leta 1992 novinar časnika *Delo*, najprej v kulturni redakciji, zdaj novinar priloge *Književni listi*.

MIŠO MIKELN. Rojen 1930 v Celju. Mladost v Celju in v Savinjski dolini. Študij primerjalne književnosti in gledališke režije v Ljubljani. Režiser v Prešernovem gledališču v Ljubljani, časnikar pri Ljubljanskem Dnevniku in *Delu*, samostojni književnik, direktor Mestnega gledališča ljubljanskega, direktor Cankarjeve založbe, nazadnje spet samostojni pisatelj. Štiri dramske kronike, tri komedije, šest satiričnih kabaretov, mladinske, televizijske in radijske igre, satirična in humorna proza. Dejaven v slovenskem centru PEN. Roman *Veliki voz* (nagrada kresnik 1993).

JOSIP OSTL. Rojen 1945 v Sarajevu, kjer je diplomiral na Filozofski fakulteti. Urednik študentskega časopisa *Naši dani*, urednik pri sarajevski založbi Veselin Masleša, direktor mednarodnega festivala Sarajevski dnevi poezije, urednik revije *Books in Bosnia and Herzegovina ...* V mladosti vrsto let član jugoslovanske atletske reprezentance. Doslej je izdal enajst pesniških zbirk; od teh je zadnja, *Kraški narcis*, napisal v slovenščini. Izdal je dve knjigi proze, več knjig esejev in literarnokritičnih tekstov ter antologij bosensko-hercegovske in slovenske poezije in proze. Prevedel okrog sedemdeset knjig in deset dram slovenskih avtorjev. Prejemnik nagrade vilenica. Samostojni pisatelj in prevajalec.

IGOR ŠKAMPERLE. Rojen 1962 v Trstu. Končal Srednjo gozdarsko šolo v Postojni, nato studij primerjalne književnosti in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Tu je magistriral in opravil doktorsko raziskavo o filozofu Giordanu Brunu. Od osemdesetih let objavlja literarne, filozofske in splošno kulturne razprave v revijalnem tisku. Leta 1992 je v Trstu izdal prvo leposlovno knjigo *Sneg na zlati veji*, pred dvema letoma pa je, prav tako v Trstu, izšel njegov roman *Kraljeva hči*. Za zbirko Studia humanitatis je pripravil slovensko izdajo zgodovinarja renesanse Eugenia Garina, za Študentsko založbo pa prevod Jacquesa Le Goffa. Kot asistent predava na Filozofski fakulteti.

JANI VIRK. Rojen 1962 v Ljubljani. Diplomiral na Filozofski fakulteti iz primerjalne književnosti in nemščine. V mladosti državni smučarski reprezentant. Nekaj let svobodni umetnik: v tem obdobju glavni urednik revije *Literatura* in potem revije *Litterae Slovenicae*. Urednik za kulturo pri časopisu *Slovenec*, kasneje dve leti glavni urednik. Zadnjih pet let zaposlen na TV Slovenija, trenutno urednik za dokumentarce. Izdal tri romane, štiri knjige kratke proze, knjigo pesmi in zbirko esejev. Nagrada Prešernovega sklada 1999 za knjigo kratke proze *Pogled na Tycho Brahe*. Prevaja, predvsem iz nemščine, tudi sam je prevajal predvsem v nemščino.

FRANCE VURNIK. Rojen 1933 v Radovljici. Diplomirani slavist, gledališki kritik, novinar, upokojeni direktor Radia Slovenija. Pri *Sodobnosti* sodeluje od leta 1957, ko je bila še *Naša sodobnost*. Avtor številnih knjižnih recenzij, gledaliških kritik in poezije, objavljene tudi v zbirkah *Pred zidom in onkraj*, *Vsegazavedanje* in *Ubežnik v poeziji*. Izbor gledaliških kritik o uprizoritvah slovenskih dramskih tekstov objavljen v knjigi *Odmevi iz parterja*. Drugo zajeto med platnice revij, in časopisnih straneh *Dnevnika* in *Dela* in razpršeno v etru po valih Radia Slovenija. Blizu stiriideset radijskih priredb starejših slovenskih romanov.

CIRIL ZLOBEC. Rojen 1925 v Ponikvah na Krasu. Leta 1941 izključen iz šole, kot mladoletnik konfiniran, kasneje partizan. Po vojni diplomiral na slavistiki in se več let preživljal z novinarstvom. Bil je predsednik Zveze pisateljev Jugoslavije, dvakrat član slovenskega parlamenta, dve leti član predsedstva nove slovenske države. Redni član treh akademij znanosti in umetnosti, slovenske (dve leti njen podpredsednik), mediteranske in evropske, ter dopisni član hrvaške akademije. Pesnik, romanopisec, esejist. Njegov literarni opus obsega nad 90 knjižnih enot. Prejemnik več nacionalnih in mednarodnih nagrad, med njimi Prešernove in Montalejeve. Pet let urednik revije *Beseda*, polnih trideset let glavni urednik *Sodobnosti*.

Gostujoči umetnik: **MARKO MODIC**

Svet Marka Modica, ki so ga imenovali »fotografa sanj«, ni resnični svet; iz naravnih predmetov sestavlja surrealistične podobe, da bi tako dobil novo dimenzijo in vzpostavil stike z vsebino podzavesti. To velja tudi za risbe, s katerimi je opremil to številko *Sodobnosti*. Razstavljal je v najrazličnejših galerijah v Evropi in drugod po svetu; med njimi so Centre Georges Pompidou v Parizu, Espace Photographique Contretype v Bruslju in Richard Demarco Gallery v Edinburghu. V življenju ga mikajo ekstremne situacije; med drugim rad smuča v notranjost vulkanskih kraterjev. Živi v Ljubljani.

337 Uvodnik

Evald Flisar: Kakšna sodobnost

343 Novi uredniški odbor

345 Vsebina

347 Se strinjate?

Jože Hudeček: *Briga me!*, Iztok Osojnik: *Laični esejček o Bogu in Cerkvi*, Marko Dvořak: *Antiintelektualizem ali umor hrepenenja*, Janez Rugelj: *Knjiga kot zdravilo*

359 Intervju

Aleš Čar je prebil *Popoldne z Janijem Virkom*

378 Poezija

Peter Semolič: *Krogi na vodi*

Matjaž Kocbek: *Puma s kladivom*

391 Predstavljamo

Spike Hawkins

(»Neuvrstljiva, od meseca porjavela zverina, ki ji je bil prepovedan dostop na Noetovo barko in je zato sklenila, da bo sprožila svoj lastni Potop.«)

396 Proza

Maja Novak: *Mačja kuga* (odlomek iz romana)

407 Novo ime

Lucija Stepančič: *Ko se onegaviš s senco*

(Zgodba iz cikla »Kaprice, polomije in balade«)

411 Aktualna tema

Franc Kogovšek: *Tragedija in farsa*

(Zaščita avtorskih pravic v Sloveniji)

415 Oglata miza

Slovinci in knjiga

(Vodila, zapisala in uredila Sandra Baumgartner)

435 Mnenja, izkušnje, vizije ...

Tomo Virk: *Zaton romana*, Aleš Debeljak: *Zaton romana*, Klitos Ioannides: *Kozmopolis – zahteva in uganka*, Alan McConnell – Duff: *Prevzetnost in pristranost*

455 V žarišču

»Lepo je ob vznožju, ko se bogovi sklanjajo«
(O pesniški zbirki Maje Vidmar *Ob vznožju*)
Milan Vincetič: *Nedogledljive pokrajine z nožem*,
Josip Osti: *Soočanje minljivega in večnega*

462 Sprehodi po knjižnem trgu

Walter Benjamin: *Izbrani spisi* (Goran Potočnik);
Witold Gombrowicz: *Trans-Atlantik* (Mladen Pavičić);
Feri Lainšček: *Petelinji zajtrk* (Petra Vidali);
Vladimir P. Štefanec: *Pariške zgodbe* (Josip Osti);

469 Prostori neskončnega

Igor Škamperle: *Uvodna beseda*; Uršula Lipovec
Čebren: »*Globoko zgoraj*« – v znamenju hermetizma

485 In memoriam

France Vurnik: *Jaro Dolar*

488 Spolzke plati jezika

Leteči cirkus pitona Montyja
(pripravila Helena Grandovec)

493 Sodobnost nekoč

497 Dnevnik

Evald Flisar: *Spomini na sedanjost*

Alan McConnell – Duff
Haiku za kosovskega begunca

*Doma sem imel telefon,
mogoče ravno ta hip zvoni.
Kdo lahko sprejme klic?*